

hogy – különösen a budapesti zsidók szempontjából – előnyös volt Horthynak az a döntése, hogy államfő marad. A magyar zsidóság többsége – a vidéki zsidók – és általában a magyar nemzet számára viszont végzetesnek bizonyult, hogy Horthy beleegyezett abba, hogy a német megszállás első négy hónapjában pusztá báb maradjon.

A „Jägerstab”-terv

Túl azon, hogy államfő maradt, leváltotta Kállayt, és új, németbarát kormányt nevezett ki, Horthy abba is beleegyezett, hogy növekedjék Magyarország hozzájárulása a közös háborús erőfeszítésekhez. Ebben az összefüggésben arra is áldását adta, hogy „magyar zsidó munkaerőt” adjanak át „a német haditermelés céljaira”.

Hitlernek nem esett nehezére Horthy elé tárnai igényeit. A németek szörnyű veszteségeket szenvedtek a keleti fronton, repülőgépiparuknak az angolszász légierő és különösen az amerikai nyolcadik és tizenötödik légierő súlyos károkat okozott. Erhard Milch tábornagy, a légügyi minisztérium államtitkára és a Luftwaffe fegyverkezésének irányítója, 1944. február 23-án azzal az ötlettel kereste fel Albert Speer fegyverzet- és haditermelés-ügyi minisztert, hogy a két minisztérium lehetséges erőit és erőforrásait egyesítve hozzanak létre vadászrepülőtorzset, „hogy leküzdjék a repülőgép-termelésben mutatkozó válságot”³⁸.

Milch láthatóan annak a döntésnek megfelelően cselekedett, amelyet felettese, Hermann Göring birodalmi marsall hozott. Hitler egyetértésére hivatkozva Göring arra kérte Himmlert egy 1944. február 14-i táviratban, hogy a koncentrációs táborokból adjon munkaerőt föld alatti repülőgépgyárak építéséhez. 1944. március 9-i levelében Himmler arról biztosította Göringet, hogy tervek készülnek kb. 100 000 táborlakó e célra való kiszolgáltatására.³⁹

A terv, amelynek részleteit Xaver Dorsch, Speer minisztériumának egyik osztályvezetője dolgozta ki, hat föld alatti ipari létesítmény felépítését irányozta elő – egyenként több mint 300 000 m² alapterülettel és 1944. novemberi befejezéssel. Az egyik telepet a Cseh–Morva Protektorátusban kellett felépíteni magyar zsidó munkások segítségével. A vadászrepülőtorzs élére Hitler Karl Saurt, a fegyverkezési minisztérium osztályvezetőjét nevezte ki, akit Milch és Speer is támogatott.⁴⁰

1944. március 18-án – aznap, amikor Horthy Hitlernél járt – Speer a Lóherelevél palotában, a klessheimi kastély parkjának egyik hajlított vonalú pavilonjában lábadozott.⁴¹ A protektorátusban tervezett építkezések közvetlen munkaerőigényeit feltehetően Speer közlését, valamint a „magyar államférfiak” Wisliceny által említett 1942-es, 100 000 zsidóra vo-